

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **R.**, zastúpenej JUDr. Ľ. K., advokátom v B., proti žalovanému **L.**, so sídlom v B., zastúpenému JUDr. L. M., advokátkou v P., **o vydanie veci s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 9 C 169/2006, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 29. apríla 2011 sp. zn. 18 Co 9/2011, takto

r o z h o d o l :

O d m i e t a dovolanie .

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Poprad uznesením z 8. novembra 2010 č.k. 9 C 169/2006-534 rozhodol o trovách konania tak, že zaviazal žalobkyňu, aby zaplatila žalovanému náhradu trov konania 21 559,88 € na účet právnej zástupkyne žalovaného do troch dní od právoplatnosti uznesenia (§ 142 ods. 1 O.s.p.). Rozhodnutie odôvodnil tým, že súd rozsudkom zo 16. júna 2008 č.k. 9 C 169/2006-449 žalobu zamietol a zaviazal žalobkyňu nahradiť žalovanému trovy konania 1 503,76 €. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 15. marca 2010 sp. zn. 2 Co 136/2008 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a vo výroku o trovách konania ho zrušil a v rozsahu zrušenia mu vrátil vec na ďalšie konanie. Súd preto rozhodol opätovne o náhrade trov konania, pričom vychádzal zo zásady úspechu a priznal žalovanému voči žalobkyni náhradu trov konania potrebných na účelné bránenie práva v celkovej výške 21 559,88 € predstavujúce trovy právneho zastúpenia advokátom (za 14 úkonov právnej služby 19 291,50 € spolu s režijným paušalom 86,68 €, cestovné 312,20 €, náhrada za stratu času 374,83 € a 19 % DPH z priznanej odmeny).

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobkyne a žalovaného uznesením z 29. apríla 2011 sp. zn. 18 Co 9/2011 zmenil uznesenie súdu prvého stupňa tak, že žalovanému prisúdil náhradu trov konania 23 877,59 € a žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť ju JUDr. L. M., advokátke, do troch dní od právoplatnosti uznesenia. Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil tým, že ocenenie predmetu sporu súvisí s vypočítaním hodnoty jedného úkonu pri priznaní náhrady trov konania. Pokiaľ je vec oceneľná, ocenenie sa musí čo najviac priblížiť všeobecnej reálnej cene. Nie je účelné, aby sa iba pre stanovenie hodnoty trov konania vykonalo znalecké dokazovanie, pretože by značne zvýšilo náklady konania. V prípade, ak cena nebola určená v priebehu konania žalobkyňou, resp. cena sporných nehnuteľností nevyplývala z dokladov predložených v priebehu konania, táto skutočnosť nemôže byť podkladom pre záver súdu, že ide o neoceneľný predmet konania, alebo o taký predmet, ktorého cenu je možné zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Súd prvého stupňa pre výpočet hodnoty úkonu právnej služby vychádzal pri lesných pozemkoch z účtovnej evidencie žalovaného a cien, aké sú uvádzané v programe „P.“, ktorého databázu poskytuje znalecká organizácia N. a pri ornej pôde, trvalých trávnych porastov vychádzal z prílohy č. 1 k zákonu č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach. Tento postup považoval odvolací súd za správny. Odvolací súd sa však nestotožnil s vyčíslením priznaných trov právneho zastúpenia. Za účelný úkon právnej služby je potrebné považovať taký úkon, ktorý sa týka merita veci a obsahuje nové skutočnosti, ktoré neboli v predchádzajúcich úkonoch prezentované. Po preskúmaní veci odvolací súd podľa § 220 O.s.p. zmenil uznesenie súdu prvého stupňa tak, že podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a vyhlášky č. 655/2004 Z.z. priznal žalovanému ako úspešnému účastníkovi trovy konania, vrátane trov odvolacieho konania vo výške 23 877,59 € (odmena za 12 úkonov právnej služby po 1 429 €, za 2 úkony v hodnote 1/2-vice podľa § 14 ods. 2 písm. c/ vyhlášky 1 429 € (714,5 x 2), za 2 úkony v hodnote 1/4-tiny podľa § 14 ods. 5 vyhlášky 714,50 € (357,25 x 2), režijný paušál v sume 86,68 €, cestovné náklady 312,20 €, náhradu za stratu času v sume 374,83 €, 19 % DPH z odmeny aj hotových výdavkov v sume 3 812,39 €). Náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd účastníkom nepriznal.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Navrhla zrušiť rozhodnutie krajského a okresného súdu a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 237 písm. f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/, c/ O.s.p. Uviedla, že nebola vôbec vyzvaná na predloženie dôkazov preukazujúcich

hodnotu sporu. Jediným podkladom pre rozhodnutie o trovách konania a ich vyhodnotenie zo strany súdu sa spravovalo žalobkyni neznámymi myšlienkovými a interpretačnými postupmi, ku ktorým jej nebolo umožnené sa vyjadriť. Krajský súd toto pochybenie odvolacieho súdu neodstránil, dokazovanie za účelom zisťovania predmetu sporu nedoplnil. Neuskutočnil žiadne pojednávanie. Nie je totiž pravdou, že zisťovanie skutočnej hodnoty sporu by bolo neekonomické. Ďalej poukázala na to, že odvolací súd sa opomenul vysporiadať s argumentmi žalobkyne ako odvolateľky, ktoré smerovali k posúdeniu veci. Rozhodnutie odvolacieho súdu pokladá za nedostatočne odôvodnené. Ďalej poukázala na to, že súdy vec nesprávne právne posúdili. Uviedla, že pri takomto type žaloby je hodnota predmetu konania neurčiteľná, pričom poukázala na viaceré rozhodnutia dovolacieho súdu. Uviedla, že súd mohol aspoň zväžiť uplatnenie § 150 ods. 1 O.s.p. Súčasne súdu vytkla aj nesprávne právne posúdenie pokiaľ ide o priznanie DPH.

Žalovaný navrhol dovolanie žalobkyne zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V danej veci rozhodol odvolací súd uznesením. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho

rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. teda vylučuje prípustnosť dovolania žalobkyne proti uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania. Dovolanie žalobkyne by v dôsledku toho mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú uvedené v § 237 O.s.p.

Vzhľadom na obsah dovolania ako aj zákonnú povinnosť odvolacieho súdu (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie podľa § 239 O.s.p. neprípustné. Žalobkyňa vady konania v zmysle § 237 a/ až e/, g/ O.s.p. nenamietala a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Dovolaateľka namietala, že v konaní pred odvolacím súdom jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), pretože odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené, odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými jej argumentmi.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Podľa ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 167 ods. 2, § 211 O.s.p.). Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho

rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní.

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí dostatočne vysvetlil, prečo rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil a zároveň uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal stanoviská procesných strán k danej veci a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho uznesenia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľka sa právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o nepreskúmateľnosti, zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

Dovolateľka vo svojom dovolaní poukázala no to, že nebola vyzvaná na predloženie dôkazov za účelom zistenia hodnoty sporu. K tomuto dovolací súd uvádza, že Krajský súd v Prešove rozsudkom z 15. marca 2010 sp. zn. 2 Co 136/2008 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a vo výroku o trovách konania ho zrušil a v rozsahu zrušenia mu vrátil vec na ďalšie konanie. V odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol, že bude potrebné zistiť hodnotu pozemkov z dôvodu vyčíslenia trov právneho zastúpenia. Vzhľadom na to, že vec bola v časti trov konania vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, žalobkyňa mala vytvorený priestor na predloženie akýchkoľvek návrhov. Navyše je potrebné uviesť, že účastníci boli poučení podľa § 120 ods. 4 O.s.p.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom i k právnej stránke veci a pod.). Musí však ísť o znemožnenie konkrétnych procesných práv, ktoré už v ďalšom štádiu konania nemôže uplatniť a tak nemôže dosiahnuť sledované právne účinky, resp. ich efektívne uplatnenie neprichádza v úvahu. O takýto prípad v danej veci však nejde.

Pokiaľ ide o námietku žalobkyne, že odvolací súd nedoplnil dokazovanie za účelom zistenia hodnoty predmetu sporu dovolací súd poukazuje na to, že odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých účastníkom konania, ak ich nevykonal súd prvého stupňa, hoci mu ich účastník navrhol. Navyše súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky to vyjadril už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993, v ktorom zaujal názor, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. K rovnakému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 125/1999, v ktorom uviedol, že nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo samo osebe neznamená odňatie možnosti pred súdom konať.

V tejto spojitosti dovolateľka namietala, že odvolací súd nenariadil pojednávanie. Tu treba poznamenať, že podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na pojednanie **odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej** nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a) je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b) súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a c) to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania.

Ako z vyššie citovaných ustanovení O.s.p. vyplýva, v prípade rozhodovania o odvolaní proti uzneseniu o trovách konania možno rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. Odvolací súd teda postupoval v zmysle § 214 ods. 2 O.s.p. a týmto postupom preto nemohol žalobkyňu odňať možnosť konať pred súdom.

Prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť ani z § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolanie je ďalej odôvodnené nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, samo osebe (i keby k nemu skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá.

Pretože prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p. ani z § 237 O.s.p., odmietol Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie v súlade s ustanovením § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodal návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. septembra 2011

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

